

NatuurPlatformZwolle

Secretariaat: p/a Milieuraad Zwolle, Campherbeeklaan 82A 8024 BZ Zwolle Tel: 038-3377342 e: natuurplatformzwolle@milieuraadzwolle.nl

Aan: Gemeente Zwolle

-tav College van B&W en gemeenteraad

-tav Ellen Horsman - van Gelder (adviseur juridische planologie)

cc lokale media

**Betreft: -verzoek algemene agendering bedrijventerreinenbeleid
- reactie Voorontwerp-bestemmingsplan Marslanden**

Zwolle, 17 februari 2021

Geachte lezer,

De vraag aan Milieuraad Zwolle/Natuurplatform Zwolle (MR/NPZ) op 22 januari 2021 om te reageren op het voorontwerpbestemmingsplan Marslanden geeft aanleiding om ook algemeen het bedrijventerreinenbeleid in Zwolle aan de orde te stellen.

Reeds geruime tijd vragen MR/NPZ om actieve vergroening en verduurzaming van de Zwolse bedrijventerreinen. Tot nu toe met weinig respons.

Naast reageren op het voorontwerp vragen wij daarom nu ook om algemene agendering door de gemeente van dit thema.

Gemiste kansen groen en milieu

MR/NPZ vinden het voorontwerp bestemmingsplan Marslanden qua groen en milieu een gemiste kans.

De ontwikkelingen rond dit bedrijventerrein zouden gelinkt moeten zijn aan een integrale kijk, zoals momenteel in het proces Omgevingsvisie aan de orde is. Wij verwijzen kortheidshalve ook naar onze inbreng in dat proces.

Nu staan thema's als groen, water, klimaatadaptatie, energietransitie, etc., alleen algemeen benoemd. Er wordt globaal verwezen naar relevante beleidsnota's en ontwikkelingen zoals de omgevingsvisie.

Waarbij de gemeente al aangeeft dat het een conserverend bestemmingsplan is. Dat betekent: doorgaan met het al bestaande en dit als voldoende zien, zonder dat inzichtelijk gemaakt wordt of alle kansen op realiseren van stadsbrede ambities wel gerealiseerd worden. Want op bedrijventerreinen, die een aanzienlijk deel van de oppervlakte van Zwolle bestrijken, liggen, wellicht onvermoede, kansen. Als voorbeelden hierbij noemen we het Deltaplan Biodiversiteit, de ambities rond de energietransitie en de klimaatadaptatie. Ook: een gezondere werkomgeving.

Gekozen is voor een conserverend bestemmingsplan. Het is teleurstellend om te constateren dat ambities zoals bijvoorbeeld gedaan in het recente onderzoeksrapport 'Toekomstbestendige bedrijventerreinen' (*) niet geleid hebben tot aanpassing van het voorliggende bestemmingsplan. Dit zijn ambities waar MR/NPZ al jaren de aandacht voor vragen.

(*) Door Bureau Buiten

Aan het Natuurplatform Zwolle nemen deel:

Zwolle Groenstad • IVN afd Zwolle • KNNV afd Zwolle • Bijvereniging Zwolle • Avifauna Zwolle • Milieuraad Zwolle

Actievere benadering natuur

De andere bestemmingen in het voorontwerp zijn bijna geheel op activiteiten van de mens gericht en in bij de Marslanden heel sterk op de economische factor. De kwaliteit van de bestemmingen na vaststelling, wordt gewaarborgd door de gebruiker m.a.w. het beheer en onderhoud van het terrein en de gebouwen zal daardoor altijd gewaarborgd zijn. Het beheer en onderhoud is aan de gebruiker en de gemeente zal daarom geen voorwaarden opnemen voor het onderhoud en beheer. Dit is aan de gebruiker en past binnen RO-systematiek zoals die tot nu wordt gebruikt.

Voor natuur ligt dit echter anders. In het voorontwerp worden natuurwaarden die zijn gevonden, opgesomd en worden wensen geuit. Wat echter ontbreekt, en dat is anders dan bij de andere bestemmingen, is dat er geen ondernemers of gebruikers zijn die het beheer en onderhoud waarborgen, zoals bij de andere bestemmingen. Het beheer en onderhoud is noodzakelijk om de gevonden waarden te handhaven en waar nodig verder te ontwikkelen. De Kievitsbloem bijvoorbeeld is een belangrijke soort voor Zwolle en de gemeente zal alles in het werk moeten stellen om deze soort te behouden en waar mogelijk verder te ontwikkelen. Passief afwachten zal uiteindelijk leiden tot verdwijnen van de soort.

De gemeente zal daarom haar verantwoordelijkheid moeten nemen om voor natuur ook aan te geven hoe de bestemming natuur zal worden beheerd en onderhouden. Aangezien voor de natuur er geen rechtstreekse belanghebbenden zijn, zal de gemeente haar verantwoordelijkheid moeten nemen. Hiervoor is een actieve houding noodzakelijk in plaats van zoals nu een heel passieve houding. Dit vraagt een actieve benadering van de bestemming natuur.

Vooral omdat de gemeente het Deltaplan Biodiversiteit heeft ondertekend, dient zij, waar dit wordt gevraagd, ook actief te acteren.

Integrale verdieping

Sinds 2018 proberen wij het thema vergroening bedrijventerreinen specifiek aan de orde te stellen, tot nu toe helaas zonder veel bijval en ondersteuning vanuit de gemeente. Tegelijkertijd nemen ondernemersverenigingen vooral een afwachtende houding aan. Dit leidt ons inziens tot tal van gemiste kansen. Wij vragen u om die reden het bestemmingsplan nu terug te nemen en alsnog verdieping aan te brengen. Gelinkt aan zowel het omgevingsvisieproces, als aan relevante specifiek beleid.

Tevens om alsnog stadsbreed en integraal aan de slag te gaan met de (verdere) transitie van bedrijventerreinen.

Bedrijventerrein in transitie van grijs naar groen.

Inbreng Natuurplatform Zwolle uit 2018 met, tot nu toe vergeefs, als doel de ontwikkelingen rond Zwolse bedrijventerreinen vlot te trekken

Bedrijventerreinen zijn meestal ruim opgezet. De grootte van de gebouwen, de ruime en grootschalige infrastructuur en de open ruimtes rondom de gebouwen. Dit alles geeft de indruk dat de ruimte optimaal is benut en waar ogenschijnlijk geen mogelijkheden meer zijn voor kleine aanvullingen of aanpassingen. In dit visuele “geweld”, wordt door ontwerpers, gemeenten, maar ook door bedrijven, het groen jammer genoeg nogal eens vergeten en het groen wat wel aanwezig is, valt in het niet. Overdag veel bedrijvigheid in en om de gebouwen, maar zodra het avond wordt valt het stil. Het is de vraag of ontwerpers gemeenten en gebruikers wel op de hoogte zijn van de mogelijkheden om binnen de plannen ook groene ontwikkelingen mee te nemen, groen is van wezenlijk belang voor mens, flora en fauna. Soms kan het onder de aandacht brengen al snel resultaat opleveren.

Het coalitieakkoord van de gemeente Zwolle voor 2018-2022 geeft een aantal aanknopingspunten. Citaat: Zwolle op weg naar 2030 als groene stad, waar de stedelijke omgeving in balans is met de omgeving. Een omgeving waar respect is voor mens en dier. Voor het bedrijvenpark de Hessenpoort

[Aan het Natuurplatform Zwolle nemen deel:](#)

[Zwolle Groenstad](#) • [IVN afd Zwolle](#) • [KNNV afd Zwolle](#) • [Bijvereniging Zwolle](#) • [Avifauna Zwolle](#) • [Milieuraad Zwolle](#)

heeft Jan van Dijk (Avifauna Zwolle) in 2016 een advies geschreven, over welke maatregelen genomen kunnen worden om bedrijventerreinen groener te maken. Van de geadviseerde maatregelen is een groot deel gerealiseerd. De ervaring van Jan was dat het een moeizaam proces is, een proces van veel overleg en van gemotiveerd zijn. In navolging op de vergroening van de Hessenpoort, kunnen ook andere bedrijventerreinen worden beoordeeld of het mogelijk is om maatregelen te nemen.

Er zijn 3 momenten/fases waarin maatregelen kunnen worden voorgesteld.

1-Bij de start van een nieuw terrein, deze fase biedt vele mogelijkheden, omdat de indeling en gebruik nog niet definitief zijn vastgesteld. Op het juiste moment inbrengen van suggesties in het ontwikkelingsproces biedt kansen.

2-Bij bestaande terreinen, hierbij gaat het om kleine aanpassingen en maatregelen. Tenzij er ergens ruimte/grond vrij komt voor grotere maatregelen. Maar dat is maatwerk.

3-Bij terreinen waar een transitie plaats vindt. Transitie als herschikking van gronden voor bedrijven, van oud naar nieuw, waardoor ook ruimte ontstaat voor andere zaken dan bedrijvigheid, bv bewoning, winkels, maar ook groen. Dit geeft kansen om maatregelen te nemen. Wellicht is onvoldoende kennis aanwezig bij de ontwerpers en/of gebruikers over bv biodiversiteit, landschap, waterretentie etc. Ook hier geldt dat inbreng op het juiste moment in het ontwikkelingsproces belangrijk is. Wat zijn de mogelijkheden? Hoe kan vergroening een bijdrage leveren aan de vastgestelde uitgangspunten van het coalitieakkoord. Er zijn een aantal items/beleidsdoelstellingen, waarvoor maatregelen genomen kunnen worden.

Het realiseren van meer groen is niet op zichzelf staand doel, maar kan ook worden gebruikt om andere dan de groene doelstelling, te realiseren. Een belangrijke factor is ook de eigendomssituatie op de bedrijvenparken, voor een deel is het particulier eigendom, maar ook in de publieke sector heeft er eigendommen (gemeente en waterschap). Ze hebben beide als het ware een dubbele verantwoordelijkheid: een verantwoordelijkheid als politieke en beleidsmatige organisatie en een verantwoordelijkheid als uitvoerende organisatie. Eerst zal moeten worden afgetast of het mogelijk is om vergroeningsmaatregelen te nemen. Dit zal zowel bij de bedrijven moeten, maar ook bij de beide overheidsorganisaties.

Hieronder volgen in het kort een aantal maatregelen/aanpassingen, die nog verder uitgewerkt kunnen worden.

Maatregelen/aanpassingen kunnen zijn:

-Opvang CO₂, de gemeente heeft uitgesproken dat in 2030 25% reductie behaald moet zijn. Bomen zijn in staat om CO₂ op te vangen en kunnen een bijdrage leveren om deze beleidsdoelstelling te realiseren.

De locaties waar bomen geplant kunnen worden, zullen in nauw overleg met de bedrijven en de gemeente moeten worden vastgesteld.

Mededoelen: - Bomen zijn ook van belang voor ontwikkeling van biodiversiteit - Bomen zijn beeldbepalend voor de uitstraling/aanzien van een bedrijvenpark - Bomen zijn bepalend voor de leefbaarheid voor werkgevers en werknemers

-Waterbeheer, maatregelen om met name regenwater op te vangen in bv aan te leggen wadi's of watergangen. Door maatregelen uit te voeren wordt invulling aan de milieudoelen (waterdoelstelling) die zijn vastgesteld en waardoor veel minder water zal worden afgevoerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie. De zuiveringsinstallaties hoeven bij normale neerslagsituaties veel minder water verwerken. Bovendien kan bij hevige regenval (groter aanbod) worden

Aan het Natuurplatform Zwolle nemen deel:

Zwolle Groenstad • IVN afd Zwolle • KNNV afd Zwolle • Bijenvereniging Zwolle • Avifauna Zwolle • Milieuraad Zwolle

voorkomen dat deze zuiveringsinstallaties, ongezuiverd water moeten lozen op het oppervlakte water.

Mededoelen: - Biodiversiteit, water is altijd een belangrijke factor voor de ontwikkeling van biodiversiteit, aanleg van flauwe taluds en “meanderende” waterkanten, aanwezigheid van insecten, aanwezigheid van bouw materiaal voor nesten etc - Water trekt altijd bij mensen, rustgevend. - Watergangen kunnen verbindingen zijn tussen twee of meerdere groene gebieden (migratiestructuren) Biodiversiteit, door maatregelen kan de biodiversiteit aan kwaliteit winnen.

-Het gaat niet alleen om grootschalige en ingrijpende maatregelen. Voorbeelden zijn een toegepast groenbeheer op de vrije ruimte en in de bermen, aanplant van bomen en opgaande beplanting, aanleg van natuurvriendelijke oevers, aanleg van nestgelegenheden bij of aan gebouwen, gebruik van vlinder- en insecten vriendelijke beplanting.

Mededoelen: - Beleving door de gebruikers, dit kunnen zijn werknemers, werkgevers, bezoekers - Gezondheid, een aantrekkelijke omgeving stimuleert en geeft rust -

Migratie tussen gebieden, in verstedelijkte omgevingen is het van belang dat voor de onderlinge uitwisseling tussen biotopen migratiestructuren gaan ontstaan. Uitwisseling van genen.

Stadsbreed vervolg

In dit verband verwijzen wij naar ons pleidooi om een Natuurwaardenkaart toe te voegen in de Omgevingsvisie. Daarmee krijgt het thema natuur een integrale stadsbrede sturing.

Met nadruk geven wij aan dat dit voorbeelden zijn: Door nader aan de slag te gaan met deze thema's kunnen ontwikkelingen op de Marslanden, en tevens de andere bedrijventerreinen een gerichtere bijdrage leveren aan een groot aantal doelstellingen rond natuur en milieu.

Natuurlijk denken wij graag mee bij verdere specifiek op de Marslanden gerichte uitwerkingen. En algemeen over het beleid rond de bedrijventerreinen.

Met vriendelijke groet,

Milieuraad Zwolle/ Natuurplatform Zwolle

Hans de Graad (voorzitter)

Informant: Rinus Goutbeek, M.Goutbeek@kpnmail.nl

Aan het Natuurplatform Zwolle nemen deel:

Zwolle Groenstad • IVN afd Zwolle • KNNV afd Zwolle • Bijenvereniging Zwolle • Avifauna Zwolle • Milieuraad Zwolle